

Finansal Yeniden Yapılandırma Süreci Hakkında Bilgilendirme

Türkiye’de Şubat 2001’de yaşanan krizin, öncelikle kamu sektöründen başlayarak mali sektöre yayılan ve reel sektör üzerinde de büyük sıkıntıya yol açan etkileri olmuştur. Toplam talepte ve üretimde ihracatın payının düşmesi, dalgalı kur rejimine geçilmesi, özellikle ilk yarıda kurlarda yaşanan istikrarsızlık firmaların maliyetlerini ve gelirlerini tahmin etmeyi oldukça güçleştirmiştir. Birçok firma faaliyetlerini ve yatırımlarını ciddi şekilde azaltmış, pek çoğu ödeme güçlüğüne düşmüştür.

Böyle bir ortam içerisinde, bir sivil inisiyatif örneği olarak Türkiye Bankalar Birliği tarafından oluşturulan “İstanbul Yaklaşımı” içeriği ve gönüllü yaklaşımı, taraflar arasındaki uzlaşma ve müzakere süreçleri açısından çok önemli bir finansal yeniden yapılandırma deneyimlerinden bir tanesi olmuştur.

Bilindiği üzere, borçların yeniden yapılandırılmasında hem firma hem de bankalara yol göstermek amacıyla tavsiye niteliğinde oluşturulan ve bir kurallar bütünü olarak nitelendirilen Londra Yaklaşımı, ilk kez 1970’lerin ortalarında İngiltere Merkez Bankası tarafından dizayn edilmiş ve daha sonra 1990’lı yıllarda kapsamı genişletilmiş ve yenilenmiştir. İstanbul Yaklaşımı olarak bilinen finansal yeniden yapılandırma programı Londra Yaklaşımı esas alınarak hazırlanmıştır. Finansal yeniden yapılandırma süreci aşağıdaki şekilde gelişmiştir:

- 4743 Sayılı Mali Sektöre Olan Borçların Yeniden Yapılandırılması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Resmi Gazete’nin 31 Ocak 2002 tarih ve 24657 sayılı nüshasında yayımlanmıştır.
- T.C. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) tarafından Finansal Yeniden Yapılandırma Çerçeve Anlaşmalarının Onaylanması, Kabulü ve Uygulanmasına İlişkin Genel Şartlar Hakkında Yönetmelik 11 Nisan 2002 tarih ve 24723 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.
- Finansal Yeniden Yapılandırma Çerçeve Anlaşması Birliğimiz tarafından hazırlanmış ve BDDK’nın onayı ile yürürlüğe girmiştir.

Meksika’da, Tayland’da, Malezya’da ve Endonezya’da hazırlanan ülkemize benzer yaşanan finansal yeniden yapılandırma deneyimleriyle kıyaslandığında, şirket ve tutar açılarından “İstanbul Yaklaşımı”nın önde gelen finansal yeniden yapılandırma uygulamalarındandır.

İzleyen yıllarda; 5569 Sayılı Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Mali Sektöre Olan Borçlarının Yeniden Yapılandırılması Hakkında Kanun hükmü gereğince BDDK tarafından 31 Ocak 2007 tarih ve 26420 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe konulan Finansal Yeniden Yapılandırma Çerçeve Anlaşmalarının Onaylanması, Kabulü ve Uygulanmasına İlişkin Genel Şartlar Hakkında Yönetmelik Doğrultusunda Birliğimizce Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Malî Sektöre Olan Borçlarının Yeniden Yapılandırılması hazırlanmıştır.

Resmi Gazete'nin 15 Ağustos 2018 tarih ve 30510 sayılı nüshasında yayımlanan Finansal Sektöre Olan Borçların Yeniden Yapılandırılması Hakkında Yönetmelik çerçevesinde "Finansal Yeniden Yapılandırma Çerçeve Anlaşması" hazırlanmıştır.

Son olarak Resmi Gazete'nin 19 Temmuz 2019 tarih ve 30836 mükerrer sayılı nüshasında yayımlanan 7186 sayılı "Gelir Vergisi Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun"un 17'nci maddesi ile Bankacılık Kanunu'na eklenen Geçici 32. Madde hükmü uyarınca Birliğimiz tarafından; Alacaklı Kuruluşlara borç geri ödemelerinde geçici sorun yaşayan veya sorun yaşaması muhtemel görülen ticari kredi borçluları hakkında FYY Çerçeve Anlaşmalarında öngörülen tedbirlerle, borçluların geri ödeme yükümlülüklerini yerine getirebilmelerine ve istihdama katkıda bulunmaya devam etmelerine imkan verilmesi amacıyla;

- **Finansal Yeniden Yapılandırma (Küçük Ölçekli Uygulama)** (Banka ve Diğer Mali Kurumlara 25 Milyon TL'nin Altında Kredi Borcu Bulunan Şirketler İçin Uygulama)
- **Finansal Yeniden Yapılandırma (Büyük Ölçekli Uygulama)** ((Banka ve Diğer Mali Kurumlara 25 Milyon TL ve Üzerinde Kredi Borcu Bulunan Şirketler İçin Uygulama)

hazırlanmıştır.

Daha sonra, finansal yeniden yapılandırma süreçlerinin daha etkin işlenmesini teminen yürürlükte olan Finansal Yeniden Yapılandırma Çerçeve Anlaşmaları'nda (Büyük ve Küçük Ölçekli Uygulamalar) Temmuz 2021'de değişiklikler yapılmış, başvuru tarihi itibarıyla Alacaklı Kuruluşlara olan anapara (nakit+gayrinakit) borç toplamı 25 milyon TL'den 100 milyon TL 'ye artırılmıştır. Bahse konu çerçeve anlaşmaları (FYYÇA) ve süreçlerle ilgili detaylı bilgiler Birliğimiz internet sitesinde yayımlanmaktadır (www.tbb.org.tr/fyy).

FYYÇA Büyük Ölçekli ve Küçük Uygulamalar*

		2019	2020	2021	2022	2023 Temmuz
Büyük Ölçekli	Kapsama Alınan Firma Sayısı	97	323	421	480	502
	Yapılandırılan Firma Sayısı	6	153	253	327	357
	Yapılandırılan Borç (milyon TL)	5.480	32.785	81.202	121.275	141.513
Küçük Ölçekli	Kapsama Alınan Firma Sayısı	21	66	79	91	101
	Yapılandırılan Firma Sayısı	1	27	33	41	42
	Yapılandırılan Borç (milyon TL)	10	303	408	468	488
Toplam	Kapsama Alınan Firma Sayısı	118	389	500	571	603
	Yapılandırılan Firma Sayısı	7	180	286	368	399
	Yapılandırılan Borç (milyon TL)	5.490	33.088	81.610	121.743	142.001

*Veriler kümülatiftir.

Söz konusu FYYÇA'lar (Büyük Ölçekli ve Küçük Ölçekli Uygulamalar) kapsamında Temmuz 2023 itibariyle toplam 399 firmanın 142.001 milyon TL tutarında kredisi yapılandırılmıştır.

Öte yandan, Resmi Gazete'nin 15/07/2021 tarih ve 31542 sayılı nüshasında yayınlanan Cumhurbaşkanlığı Kararı'na göre Bankacılık Kanunu'nun Geçici 32'nci maddesinde düzenlenen finansal borçların yapılandırılmasına dair uygulamanın süresi 19/07/2023 tarihinde sona ermiştir.

Ardından, Resmi Gazete'nin 28/12/2023 tarih ve 32413 sayılı nüshasında yayınlanan "7491 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun"un 52. maddesi ile 5411 sayılı Bankacılık Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 35 - Geçici 32'nci madde hükümleri, bu maddenin yayımı tarihinden itibaren iki yıl süreyle uygulanır. Bu süreyi iki yıl daha uzatmaya Cumhurbaşkanlığı yetkilidir."